

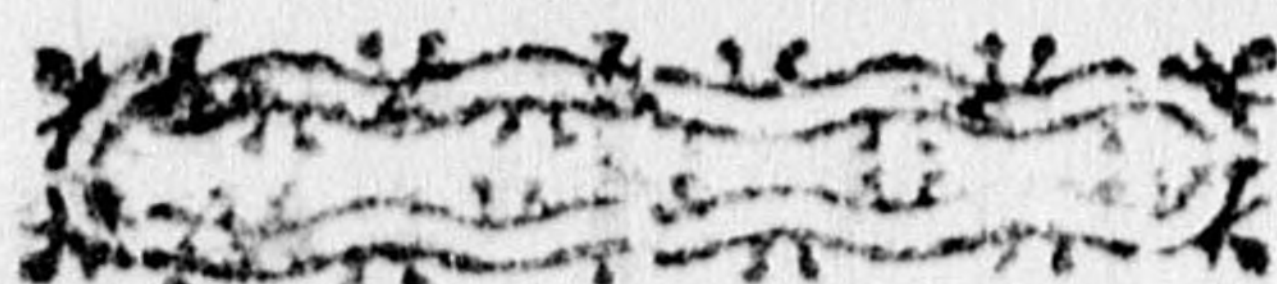

A' ROMAI TSASZARIES AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Pénteken 4. Februáriusban 1791.

Muszka Vezér Henrik Göltzhoz az Elyseumba.

Már most minden el-igazódott Göltz! Kezünkben *Ismail* melynek meg-vétele a' Muszka ellenségei nek minden erejét meg rontotta. — Anglia — az az egyedül tsak a' maga halznát kereső Anglia kész mennyet földet fel forgatni a' Portaért, vagy a' maga halznáért. — Pruszfia és Hollándia kész ezért mindent tselekedni. Tsak nem azt lehet vala gondolnunk, hogy Anglia egy olly hiveséges Frigyelse volna Pruszfiának, hogy mindezeket egyedül tsak az ő Frigyelse betsületeért tselekedné, de nem — nem ugy van Barátom. — Az egyenes igazságnak Barátyi más ki nézeseket találnak Anglia Politikájának Magazinumában; mert mitsoda halzna lehet Pruszfiának a' Porta meg-tartattasaban? tsak a' maga

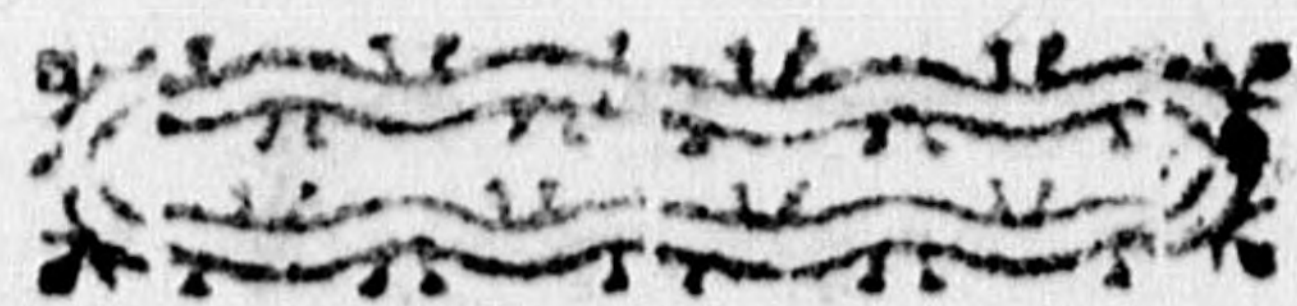
maga tulajdon megtartatása. Jól van! de Austria és Orosz-ország — 2 leg-hatalmasabb Frigyesek! ezek között csak nem egy el-választó kö-fal Pruszszia — és ha a' dolgot a' föld ábrázatjának Leveléből vizsgáljuk, és ezen egész Politikába e képen tekintünk, Pruszszianak ezek között kék valamelyikkel Frigyben lenni; mert ha ötlet ezen 2 Hatalmas szomszédjai a' két kö-fal között meg-szorítják — nem tudom hol szedi-fel magát. — Anglia hadat akara indítani Spanyol-ország ellen; még pedig olly nagy készüléttel, melyből egyenesen kivetzik vala, hogy Anglia, Frantzia-országnak ezen mostani, és a' mint lehet nyomozni, általa alattomban készült környülállásaiban, az Amerikai seb helyet egy vezedelmes tromfot kíván vala adni; rész-szerint pedig Frantzia-országnak ekkori segítő Társától Spanyol-országtól tengeri örökségeket kívánván akkor foglalni, midőn Frantzia-országtól nem segítettethetnék, ugy szándékozik vala Politikája, hogy ezen Tengeri erőket meg-gyengítvén, lassan lassan végre az egész fő tengeri halászatot magájévé tehetné — és e' vala az első Anglus Politika — melyhez midőn csak nem hozzá fognának — mi történék? — A' Törökök látták már azt előre, hogy ha Anglia Spanyolországgal hadba elegyedik, Muszka-ország meg-nyerte a' maga Vojtáját; mert így csak a' Pruszszus maradván mellette segittségül — kitől félnek a' Muszkák a' szárazon, és mitsoda erőtől? — Kedves Góltzam! csak gondold-el — mit tsinálának hát ezen állapotban a' Törökök? Kérik vala mennyre földre a' Londoni Kabinétot a' Mahumed nevében, hogy a' Spanyolokkal hadat ne kezdjen: eleibe terjeszték Angliának, hogy így az ő és a' Muszka között eshető Közben járóságnak azonnal vége volna, ha ők magok-is egymással hadba vólnának elegyedve — hogy ezen kérések annál fogatosabb, és ennek hafna annál kézzel foghatóbb legyen Londonban, oda igérék az Anglusoknak Kandia szigetét, a' Levántai kereskedésre, és meg-igérék, hogy minden eddig vólt Fran-

Frantzia kereskedésnek magok fognák nyakát szegni. — Látod Góltz! 's ne is gondold, hogy e' tsak költemény volna; kérdj meg erről minden Frantzia Ministert, és így beszélik ezt elé te néked. A' Konstantinápolyban lévő Frantzia Minister, ki mindent ki-kémlelt, eleget allegált a' Diványnak, de az öreg Szultán halálával elvesztvén Frantzia ország minden hiteleséget a' Portánál, semmit véghez nem vihet.

Mihelyt tehát az Anglus Kabinét által látá, hogy a' Kándia Szigetének elnyerésével minden *Lévántai* Frantzia kereskedésnek nyaka szakad, és azt a' 72 milliom nyereséget elzavdónként ők, és nem a' Frantziák fogják bé-venni, azonnal a' Spanyollal való békeségen munkálódának. A' Portának mind egy, akár a' Frantzia, akár az Anglus huzza elzavdónként azon hasznot; az Anglusnak pedig ebből sokkal több haszonbéli reménység hízkeledik, mint a' meszse lévő Spanyol Amériikai, még kétség alatt lévő, jövendből. Így köte Anglia békeséget Spanyol-országgal, és a' Frantzia-országi kereskedést így tevő békoba — és innen vagyon az Anglus fenyegetődés Muszka ország ellen — innen készülnek az Anglus hajós-fergek, mellyek a' Középtengerre evezendők. — De mifélsz belőle? bajos rá felelni; nézd tsak a' Muszka készületeket, egy Varsóból Jan. 9-dikén költ Levélből.

„ A' Muszka fegyver két részről futathat győzedelmi trombitát. Edgyik felől Pruszszia határaitban a' szárazon; más-felől pedig a' Török ellen mind a' vizen, mind szárazon. Estland, Liflánd, és Fejér Orosz-országban nyüsögnek az Orosz Sergek, és ezen 3 Tartományokban máig is ennyi fegyveresek feküsznek és állanak készen a' boszszuállásra. — Liflándban vagynak a' Vár-örző Bataliomokkal edgyütt 54-ezer 950 fegyveresek. — Fejér Orosz-országban, a' Vár-örzőkön kívül 53-ezer 219 fegyveresek vagynak, a' 6 Vár-örző Bataliomak pedig 3600 főből állanak. — Ukrániában, vagy a' *Kiovi* Kormány alatt vagyon 35-ezer 800 fegyveres

— mely mind öszve egy 147-ezer 575 fegyveresből álló Tábort tsinál — minden könnyü Lovas Kozákokat és Kalmukokat ide nem számlálván, kiknek Izámok nem kevés. Azonban, hogy a' Muszka Regimentekben esett fogyatkozások ki-pótaltassanak, erre az esztendőre Orosz-ország 67-ezer 293 Réklutát irt-ki, a' rend szerint adni szokott 24 ezer Réklutákon kívül — ugy, hogy Muszka ország a' Lisslándia felé mozduló ellenségnek 200-ezer fegyveressel kíván leg-alább is egy jó esztvét mondani — és e' nem költemény; mert minden utazók, vagy igazabban szolván, Kémek, kik erre megfordultanak, ezt e, yenlő szájjal erősítik. — A' Tengeren Sved és Orosz Ország mire mehesse könnyü annak által-látni, ki a' 7 esztendős háború dolgát tudja — a' Lévántai keresetet sem nyeri-meg végre az Anglus — és a' Muszka békelesség kötésének szó szóllói póltzárol is le-taszittathatik. — Még ezt az esztendőt Török békelesség nélkül fogjuk el-tölteni, noha a' békelességről való tanátskozások *Szisztovba* már bizonyoson folynak. — Azok a' Kurirok, kik jönnek és mennek Pétersburgba, 's onnan vissza Bétsig azt beszélik, hogy süholt havat nem láttanak, e' készitti a' lépéseket a' győzedelmi pompára — és fogadom, hogy tsak 6 hetek alatt más hirt hallanak a' mi Érd. Olvasóink — hanem ha a' Porta Muszka országgal egy minden Közben járó nélkül való tsendes és titkos frigyet fog kötni alattomban; mellyhez Bétsben némely Politikusoknak egy kis reménységek-is láttatik lenni — minthogy a' napokban-is egy hozzás titkos tanátskozás után, egy Europai titkos politikák fátumával meg-terhelt Kurir, indítaték *H. Potemkinhez*. — Azonban fél a' Porta nagyon egyedül Austriával békélleni azért; mert ha a' *Rájkhembakhi* békelesség szerint a' mi fegyvereseink ki költöznek, a' Muszkák azonnalel-foglalják — és ez a' *Szisztovi* tanátskozásnak is nagy akadálja. — A' Nagy Vezér Konstantinápolyba szaladott, a' Szultán pedig készül Asia-felé egynéhány ágyosaival — jó utat néki — ekkor lenne még szaladás a' *Mahumed* fiai között.

Frantzia Ország. — Jan. 7-dike előtt való Kedden, *Meg-szerzett Szabadság*, vagy *le-rontott Despotismus* (*La Liberte conquise, ou le Despotism renversé*) nevű Darabot jádzottak a' Párisi Frantzia Teátromban. Magában a' Darab, közép szerű, de még is rendkívül való kedvelséget nyert. A' mind két nemen lévő Jádzók le-tették a' Teétromban a' polgári hitet, a' Nézőknek ki-mondhatatlan örömökre. A' Darab' Szerzőjének meg-kellett jelenni, 's *Szenval* (*Sainval*) nevezetű hires jádzó Leány által meg-koronáztatott.

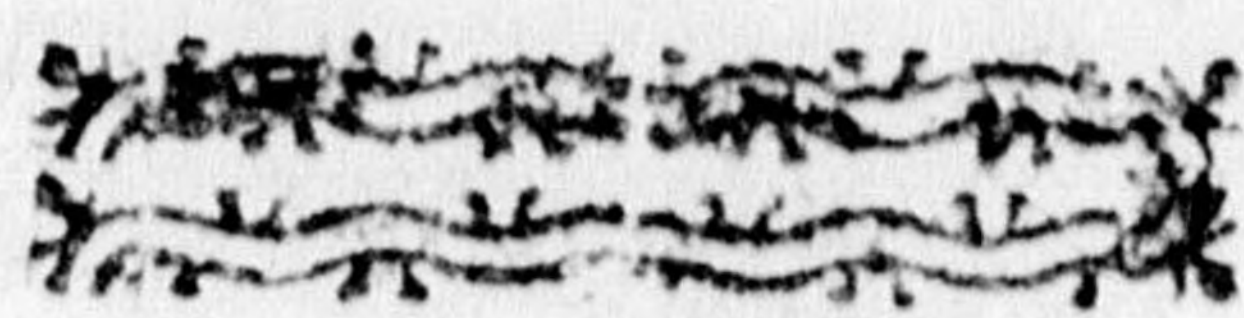
A' Papi Rendet tárgyazó előbbi Törvény szerint, csak az olyan Papot lehet Püspökké választani, a' ki 15 esztendőig viselt Káplánságot; avagy 5 esztendeig Káplán, 10-ig pediglen Plébánus vólt a' Megyében: valamint Plebánusá tsak ugy lehet valamely Papot választani, ha már 5 esztendőig folytatta a' káplányi szolgálatot. Minthogy a' Püspökök nagyobb részént nem akarták le-tenni a' polgári hitet; a' Püspökségre 's Plébánuságra választatható Papokat is pedig a' magok példája követésére igyekeztenek hajtani, melynek természet szerint való következése vólna sok Püspöki Székeknek, 's Plébániáknak üressen való maradása; ennek pedig a' Népek fel-zúdulása: tehát hogy ebben a' tekintetben is, eleit vehesse a' Nemzet Gyűlése minden megtörténhető gonoszoknak, következő Végzéseket hozott, *Mirabó* Urnak fel-tételére, Jan. 7 dikén: A' mely Megyébe Püspök fog ezen 1791-dik esztendőben kívánatni, választathatik oda Püspöknek akármely Frantzia Plébánus, vagy akármely Fran. Pap, a' ki már 5 esztendőktől fogva viselt közönséges papi szolgálatot; Plébánusá pedig választathatik minden Fran. Pap, a' ki már 5 esztendőktől fogva szenteltetett-fel Papságra. A' mely Püspököknek, Vikáriusokra fog szükségek lenni ezen esztendőben, bátran választathatnak azok magoknak, az 5 esztendős Fran. Papok közül, A' Plébánusok pedig fel-vehetnek Káplánoknak magok mellé akármely Fran. Papot. Ha valamely fizetést kapó Papok (p. o. vólt Szerzetesek) már

már Vikáriuságot viselnek, avagy ezen folyó 1791-dikben választatni fognak egyikre, vagy másikra: hivataljok hatalma mellett meg-fogják előbbi fizetéseknek-is felét kapni. — 8 dikán délután, meg-jelentek a' Nemzet Gyűlésében a' *Párisi* Universitásnak Tanítói közönségessen; kiknek képekben így szóllott az Universitás' Igazgatója (Rector) *Dumouchel* Apátúr:

„ A' mi gondolkodásunk módja, mindenkor el-lenkezett a' Kormányzék' gondolkodása módjával. Mi, szakadatlanúl a' Hazáról és szabadságról beszéllettünk: 's azonban nállunk se szabadság nem vólt, sem Haza. Ki menvén kezeink alól Tanítványaink, vagy az el-nyomattak, vagy az el nyomók közzé e-legyedtek. — Mi, közönségessen jelentjük, hogy mi, a' Király által el-fogadott, 's meg-erősített minden végezésekre reá állunk, 's nevezetessen a' Papi Rend' polgári állapotját el-intézö végezésre. Ezen végzés nem hogy sérelmet okozna a' Vallásnak, sőt a' maga eredeti tisztaságába állítja azt vissza. “ — A' Gyűlés' Elölülője, *Emmery* Ur, felelt ezen beszédre, 's intette végre a' Tanítókat, hogy tanítsák továbbra-is a' magok Tanítványaikat betsülni 's szeretni azt, a' mi állandóúl tiszteletben 's kedves-ségben marad minden jó Polgárok előtt, tudni-illik: az erköltsi Tudomány, a' Törvények, és a' Vallás.

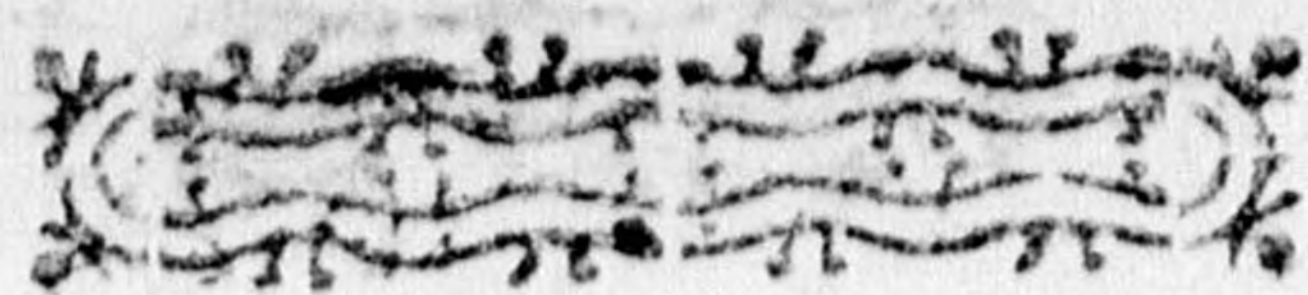
A' Szt. *Sulpicius*' Templomában szolgáló Papok nem tsak le-tették örömmel a' polgári hitet, hanem azon kívül következő foglalatú Irásokat-is küldöttek a' Nemzet Gyűléséhez: „ A' *Sulpitz* Templomának Papjai, köteleléseknek tartják, értékre adni azon okokat az Uraknak, mellyek a' Törvény eránt való engedelmségre indították őket. Meg-es-küdlek ők, mivel a' Papi Rendnek polgári el-intézésében az eredeti vallásnak gyözedelmét, és az Evan-gyéliomnak Lelkéhez való vissza térést szemlélték; melyről minket az idők' változása, és az emberi indúlatok olly megszé vetettek. Több, ezer eszten-dejénél, a' miolta kívánták már a' Hivek, ezen előb-bi állapotba lejendö vissza állittatást; 's az Anya-

szentegyház' Historiája bizonyítja, hogy az említett kivánság, mindúntalan győzhetetlen akadályok által tétetett hijjábaválóvá. Tehát a' Kereszténység, maga eredeti rendelkezéseire való vissza térését közhönheti a' Frantzia Nemzetnek: a' Nemzet Gyűlése hajtotta azt végre, a' mire soha sem mehetett a' Frantzia Ekklesia; a' mit a' Papi Gyűlések megpróbáltak, 's a' mit különösen minden Ekklesiái Atyák, kik a' mi fenytékünknek régi formájából lett kivetkezését siratták, megszünés nélkül óhajtottanak. Nem mást láttunk Mi tehát az Urak' végzéseiben, hanem az első Ekklesia Törvények' ügyének fel fogását; 's a' mi hivatalbéli Atyáinkfiai is, kik még most másképpen gondolkoznak, meg fogják ezt hasonlóképpen esmerni, mihelyest vóltaképpen gondolóra vejéndik, hogy nem egy egész Nép vagyon a' maga Papjaiért; hanem inkább ezek állittattak elő azért, hogy t. i. azt oktassák, 's tanítások és példaadások által építsék; továbbá, hogy Mi, mint Papok is Alattvalók vagyunk, hogy ha pedig független Papok vólnának; ugy nem vólnánk Alattvalók. Méltóztassanak az Urak, a' Törvények alá való magunk egész 's határozatlan adásának, ezen indító okait el fogadni: nem lehet vak, a' Frantziák engedelmeisége; nyomos okokon épült engedelmeiség illik egy szabad Néphez. — Ezen Irásnak el olvasásából kiváltképpen való örömet vett a' Nemzet Gyűlése.

Párisban ez a' furtsa és nevezetes történet esett nem régiben: Egy Nemzetét nagy buzgósággal szerető Polgárnak Felesége beteg ágyba esvén, három szép Fiu magzatot hozta életben a' Világra, és maga is életben megmarada; ezen a' Polgár felette igen megörvendvén, vagy azért hogy a' Keresztésben Fiainak adandó Nevek a' Világ előtt szembe tűnök légyenek, és ezen ő néki örvendetes történetet emlékezetesebbé tegyék, vagy pedig azért, hogy Fiait jövendőre nézve, a' Keresztési Nevek által is egyességre és egymáshoz való szeretetre intené, elvógi magában, hogy egy hással született három

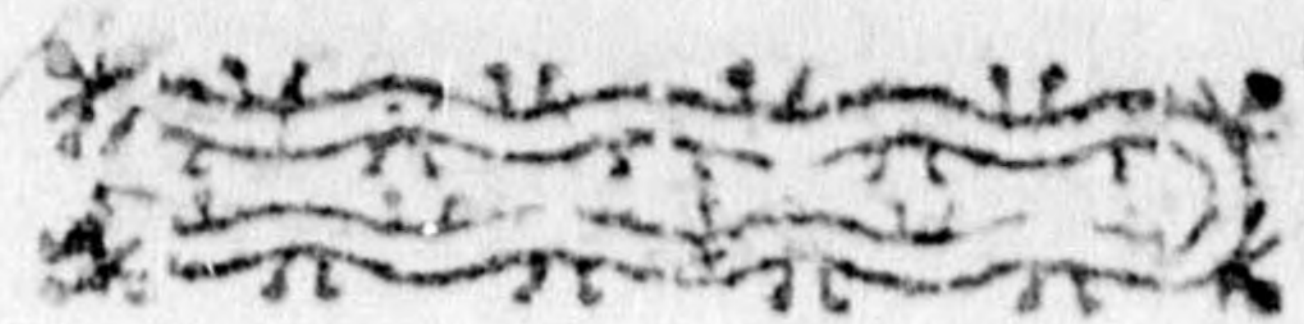
mag

magzatai közül az elsőt kereszteltette *Nemzetnek*, (*la Nation*) a' másikat *Törvénynek* (*la loi*) a' harmadikat *Királynak* (*le Roi*), a' minthogy e' szerint azokat meg-is kereszteltette. Ezen dolognak hire kevés napok alatt egész Pársban, sőt még szélesebben is elterjedett, némellyek ditsérték, mások pedig nevelték a' Polgárnak elmés találmányát. Történik azonban, hogy tsak hamar egymás után a' két első Fiu meghalálozik, és tsak a' harmadik, t. i. a' ki Királynak kereszteltetett vala vagyon még életben. Ezen történetből a' babonásabb Pátrioták és a' halas Alsószonyok azt jövendőlik, hogy Franciaországban a' Patriotismus és a' Nemzeti gyűlés által készített Törvények nem fognának állandók lenni, hanem hamarabb elfognának enyészni mint sem a' Királyi hatalom.

Az Auszriai Birodalomból. — „ Azt gondoljuké, hogy Bétsben semmi hadi-készületek nintsenek, és hogy a' Rájkenbaki edgyezés párnáján egészen elaluttunk volna? koránt sem. Itt most is olly szorgalmatosok a' hadi-készületek, mintha ujjonán háboruhoz akarnánk fogni. Nem régiben is 24 nagy ágyukat vivének Morvába, és külömb külömb Sergek vettek készülöre való parantsolatot; noha a' H. Koburg 6 hónapi szabadsága talám egész reménységet nyujthatna a' békeféleghez.

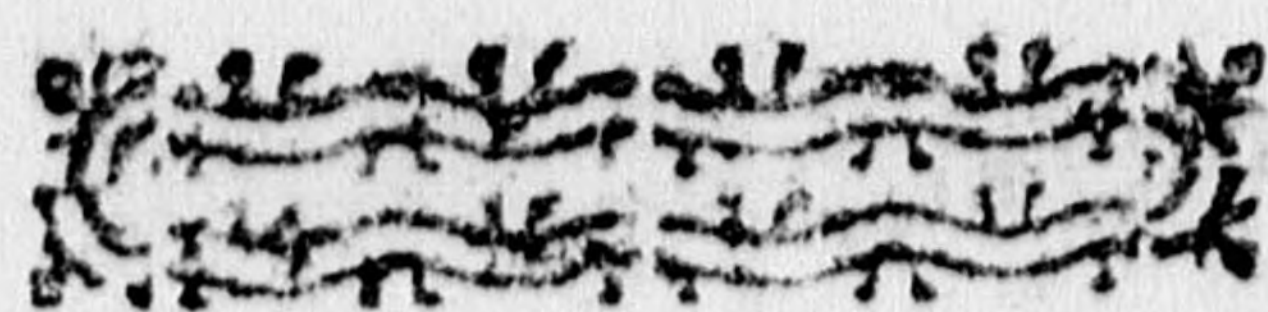
A' múlt Szombaton estvére fel-szaladott vala a mi fő Hertzegi Palatinusunk Pofonból, és más nap az Udvari Kápolnában elnyervén a' Sz. István nagy Keresztes Rendjét, megint Pofonyba visszafietett. Ugyan ezen napon Gr. Károly Ur ő Exc. ja is elnyeré az arany gyapját. Ezen nap estvére kelve Bál tartatott a' F. Udvari Redutban, mellyben Ferentz és Ferdinánd fő Hertzegek magok Hites-Társaikkal edgyütt jelen vóltanak; a' több Hertzegek és Hertzeg Alsószonyok - is itt meg-jelentenek; még pedig Paraszt Hientz öltözetben egy egy Kosár vörös és fok hagymával, kik ezt titkon tselekedvén, senki sem esmeri vala őket. Jelen lévén itten a' Fels. Tsászár

Tsálfár és a' Nápolyi Király is, ezen veres és fok hagymás *Hientznék* annyira meglepték vala a' Nápolyi Királyt, hogy alig menekedheték töllek. Eleintén nem tudta a' Király kik légyenek ezek a' nyájos bátorságú álortzások — a' nép sem esmervén őket, bámulnak vala rajta, hogy ezek olly bátran bánnának az álortza nélkül lévő Királyi Felségekkel, kiknek apró süteményeket, veres-hagymát 's más egyebet osztogatnak vala, mellyeket a' Felségek is el-vévén 'sehekbe raktanak. — Tegnap u. m. 3-dikban meg-indult a' F. Nápolyi Király, Királynéjával és *Ferentz* fő Hertzeggel, és Polonyba mentenek a' Palatinushoz egy véletlen ebédre, melyből előre a' Palatinus semmit sem tudván, tsak el-bámula, midön délutánni 3 órakor Felséges Vendégeit szemléli. — Itt tegnap délutánni 2 óra után nagy hó kezd vala esni — de ezen még nem sokat fogunk szánkázni, ha tsak több-is nem hull. — —

Jenisch Bernárd és *Sylbach Deiste Károly*, Ts. Kir. Tanácsos Urak Státus Kantzelláriájából Ts. K. Tanácsosokká lettenek; kik közzül az elsőt, minden maradékával edgyütt Magyar Nemességgel is megajándékozta ő Felsége, Magyar ország eránt tett érdemeiért. — A' Tudomány oszlopjai erant is nagy kegyelemmel viseltetik ő Felsépe; mivel a' Pesthi Univerfitásban sok elztendökig ditséretesen Egyházi Törvényt tanított *Markovits Máté* Urat is minden fizetés nélkül Magyar Nemességgel ajándékozta meg — nem külömben Magyar-országi Prokátor *Babits János* Urat, Magyar Nemessé szülte, hogy megmutassa ő Felsége, hogy akár mely hivatalban nints bé zárva a' Virtus jutalmának útja, és ki ki a' maga Hivataljában érdemet szrezhet magának. —

Mosony Vármegyének *Nezsider* nevü M. Várofsában a' múlt hónapnak 25-dikén, ugy vélekednek, valami gonosz-tévő által tűz támadván, 71 házak hammuvá lettenek, de egy ember-is életét el-nem égette. — Ugyan ezen hónapnak 29 dikén Pesten a' T. T. *Paulinusok* Temploma mellett, elivéli 7 és 8 órakor gyuladván-meg egy ház, ~~es~~ is hammuvá leve. —

Budáról azok a' hírek érkeztenek, hogy Orsovába Muszkák fognának szállani, és hogy a' Muszka Tábornak egy részetskéje Krájova tállyékára már megérkezett volna; de mi erről még a' Krájovai tudóstónktól semmi tudóstást nem vettünk. Kétség kívül Gyursót, Brailát és Viddint kívánnyák az Oroszok ki-fizetni.

Azon Austr. Belgiumi Kantzellária pénz-tárjának *Madarász* Gondviselője, kiről már emlékeztünk vala, hogy a' Királyi Kints el-madarászásáért maga-is egy Kalitzkában rekesztett szerentsétlen madárrá lett, meg-háborodván elméjében a' Bolondok házába tetett. Ennek madarai el-kotyavetyéztetvén, egy néhány 1000 forint jött-bé a' madárból, és vóltnak külömb külömb nyelven szólló madarai. — — Nevezetesen azt beszélik Bétsben, hogy egy Seregély Frantzia és Német nyelven igen tisztán és érthetőleg ki-tudott mondani némely szókat. Midön ezen Seregély kotyavetyéztetnék, és 60 forintra hágott volna (az asztalan Kalitzkában lévén a' Seregély) el-tsendesedtek a' fel-verő Vásárosok, és az Kotyavetyélő mond: egyszer! — kétszer! Ekkor a' Seregély azt kiáltja: *Gelobt sey Jesus Christus!* az az: *Ditsértefsék a' Jesus Kristus!* Ezt meg-halván a' kotyavetyélő vásárosok 60 aranyra verék a' Seregélyt, és mikor végre le üték ezt kiáltá madár: *ist schon gár? hát vége?* A' vásáros meg indul a' 60 arannyos madárral, mely látván, hogy vízik, egynéhányfzor kiáltotta: *Adieu Patron! adieu Patron!* de már ekkor a' Patron, háládatos madarának drága sorsát a' Kalitzkában íratta.

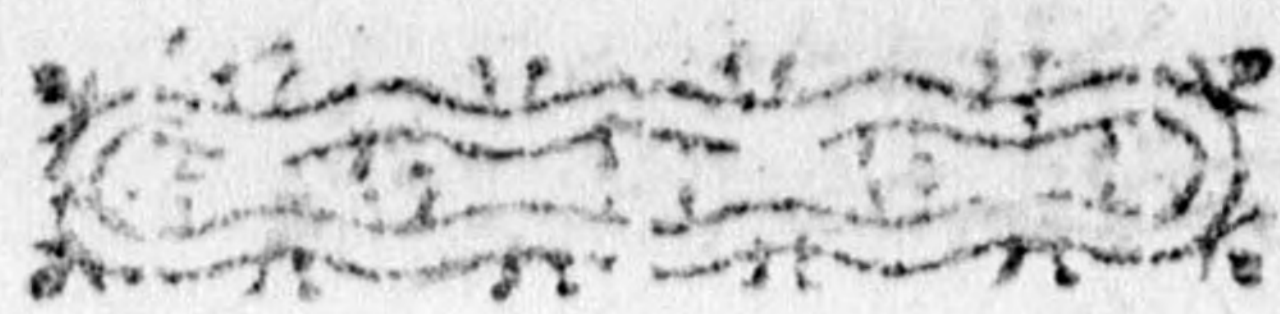
Az edgyesült Auszriai és Cseh Kantzelláriának fő Kantzelláriusza Gr. *Kollourát* Ur, öregsége miatt terhes, és sok esztendőig ditséretesen viselt Hivatalát önként le-kivánván tenni, ezt ő Felsége ugy fogadta-el, hogy a' Kantzelláriának még-is mindég Préfessének és első Tagjának maradván, a' Kantzelláriusi Hivatalt viszi B. *Krészel* Ur. — Az Udvari Kamara Préfességet pedig Gr. *Khotek* Urnak adta által

által ő Felsége — és a' maga Auszriai 's más Tartományokban követezendő Préfeseket tett: — Az itt lévő Alsó-Auszriai Kormány széknél Préfessé tette ő Felsége a' volt *Tiroli* Kormányozót G. *Sauer* Venceslaus Urat, Vice Préfesnek pedig B. *Véber* Jákob Urat. — Gr. *Auersberg* August Ur is a' Felső Auszria Kormány-széknél Préfessévé tétetett. — A' Belső Auszriai Státusok' Kormány-széke Préfessét G. *Kévenhiller Antal Ferentz* Urat, az Alsó-Auszriai Státusok' Marsaljává tette. Ezeknek a' Tartományoknak edgyesült Kormány-székek és Kantzelláriájok mind a' régi láb szerint, el-válván egymástól, Gr. *Stürgkh* Ur a' volt Vice Préfes a' Stájeri Kormány-széknél Préfessévé lett s. t. Így minden Préfességek, Vice Préfességek és főbb Hivatalak az Auszriai Tartományokban változtanak, és a' régi lábra vissza állottanak, mellyet itt hofszason elé-számlálni nem tartya a' mi Levelünk szükségesnek. A' Magyar és Erdély Országi Méltóságosabb Tiszt-ségbéli mozdulásokat is minden órán meghaljuk. —

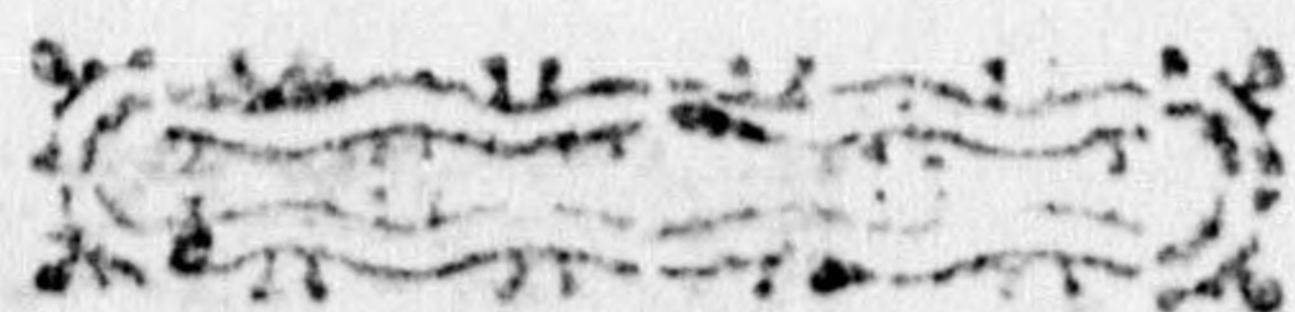
Magyar Ország. — *Posony* Jan. 25-dikén öszve gyültek a' 4 Kerületek a' Vármegye Házához, 's azt végezték, hogy a' Kir. Válaszok elegyes Deputátzióban vétessenek-fel; azoknak további Kérdést nem szenvedő pontjaik szedettesenek Tzikkellyekre; a' többek pedig hagvattassanak a' jövő Ország Gyűlésére. — Jan. 20-dikán közönséges elegyes Ülés tartatott, mellyben helybe hagyatott említett végzéseket a' Kerületeknek, 's az elegyes Deputációra Tagok rendeltettek, kiknek számok között valók az első 's második Tábla' Elölülői magok is. Mára lett talám készen (mint irták 28-dikán Posonból) Munkájával az elegyes Deputátzió. Az Ország Gyűléséről pedig úgy vélekednek oda-le, hogy Februáriusnak vége felé fogna el-ozlani. — Ma, u. m. 4-dikben megint közönséges Ország Gyűlése tartatik Posonyban, tehát erről máskor bővebben.

Hertzeg *de Ligné*, ki az Ismail vára meg-vételében a' Muszka Sergekkel tsatázik vala, és egy könnyü sebet-is nyere, már Bétsbe szerentsésen visszaza érkezett. Minthogy ezen Hertzeg szemmel látott

tott bizonyosága az Ismail meg-vételének, és azon rettenetes veszedelemnek, senki is beszédjében nem kételkedhetik. Azt beszéllette egy különös Társaságban ezen Hertzeg, hogy ezen 3 elztendöktől fogva tartó Török háborubán még, a' kegyetlenségnek olyan példája egy sem történt, mint Ismailnál — 8 napok alatt bajlódtanak szüntelen az hóltak eltemetésével, kiknek számok a' két részről 29-ezerre megyen vala leg-alább; azonban a' temetés alatt is a' lok véres sebefek szüntelen halnak vala. Ezen véghetetlen vér-ontás 7 órákig tartott minden kigondolható öldöklő eszközök által mene végbe, melynek látásától az egész emberi természet — a' leg keményebb szív-is irtodzik vala — és embernek ember ellen való nagyobb kegyetlenségéről még tsak képzelődni sem lehet.

Itt Bétsben-is a' múlt napokban egy szomorúsággal elegyítettett igen vig, és különös történet esék: Egy bizonyos nagy rangú Ur *Musika Akadémiát* ad, és külömb külömb nagy Rangú vendégeket hív reája; azonban — midön egy nagy Gavallérhoz menne-fel a' gráditson, hogy Vendégei közzé hívna, meg sikamlík a' lába, és el-töri a' karját. Minthogy pedig a' Musikások készen állanak vala, és a' Vendégek-is meg-valának híva, és nagy részén jelenve, tehát a' Musikat tsak ugyan el-kezdeté, és ő egy 3-dik szobába menvén, karját igazittattya. Midön azonban már a' Musika el-kezdődött volna, és egy fő Musikásnak Felesége egy magolsan járó *Ariát* fúni kezdene, azonnal rá-jönek a' szülésnek fájdalmai, és tsak hamar meg-születik egy gyerek. Ezen véletlen történet olly zavaradásba hozá a' jelen-lévő Afzszonyságokat és az egész Társaságot, hogy midön gyertyákkal minden-felé szaladoznának és rémülkednének, némeltyek el-estének, nem tudják vala a' magos dupélyt oltsák-é, vagy a' szült Afzszonnya segittsenek; mellyel végre a' Musikának vége szakada. Ugy itéljük, hogy ezen *Bakhus* maga innepére tsinálta Komédiát, ki-fogják dolgozni, és játszodni fogják, ha tsak a' nagy személlyeknek való ked-

kedvezés meg-nem fogja tiltani. — Kapitány *Buresch* az *Eszterházi* Sergenél Májor lett.

Ezen hozzánk útasított irást, kívántuk szóról szóra munkánkba iktatni:

Nem rég' egy *Paulinus* Szerzetes a' *Pétsi* Megyéből, könyörgő könyvetskét méltatott az Ország-Gyűlésére, melyben 20 okokkal vitattya Szerzetének vilzsa állittatását:

- 1.) Mert egyedül ez a' Szerzet, Hazabéli Szerzet.
- 2.) Mert egyedül ez maradott meg állhatatosan az Országban, minden vilzontagságok közt, a' Hazának lelki segítségére.
- 3.) Mert ez vólt a' régi jó és hasznos Királyok' lelki Attya, és a Kir. ifjú Hertzegek' Tanítója.
- 4.) Mert ez tanította többnyire a' Haza' Ifjúságát-is, a' Jesuiták előtt.
- 5.) Mert minden régi Királyoktól meg-erősítettett.
- 4.) Mert ugyan azoktól, és az egész régi Magyarorságtól, minden Szerzetesek felett ditsértetett, és szerettetett.
- 7.) Mert az Anyaszentegyház' fő Pásztoritól, és több Sz. Historikusoktól különös ditséretekkel illettetett.
- 8.) Mert a' Hazának minden közönséges terhére segedelmet nyujtott.
- 9.) Mert semmi Rendnek nehézségére nem vólt; sőt minden Rendeknek, bizonyos módal nagy hasznot hajtott.
- 10.) Mert több helyeken, főkép' a' maga jószágaiban *parochialis* gondot-is viselt.
- 11.) Mert minden Klástromiban és Templomiban mind prédikálással, mind gyóntatással 's a' t. szorgalmatossan szolgált.
- 12.) Mert több Megyéknek, az ő Tagjai közzül hasznos Püspököket engedett.
- 13.) Mert egynéhány Szemináriumokban, a' Nevendék Papságnak-is Tanítója vólt.
- 14.) Mert eleitől fogva, többnyire Magyar Fő Rendekből, és Ns Agozatokból állottak Tagjai.
- 15.) Mert az Ifjúságot több Oskolákban, velzte napjáig tanította; a' mint a' Fő Rendek' és Nemesek' Fiait-is a' Szüléik' házoknál.
- 16.) Mert az *Első Josef*től fogva a' *Másodikig*, a' Hazabélieknek nagy hasznával, maga Tagjainak pedig több fogyatkozás szenvedésével szüntelen épített; mindazonáltal mind ezekből, mind eddig

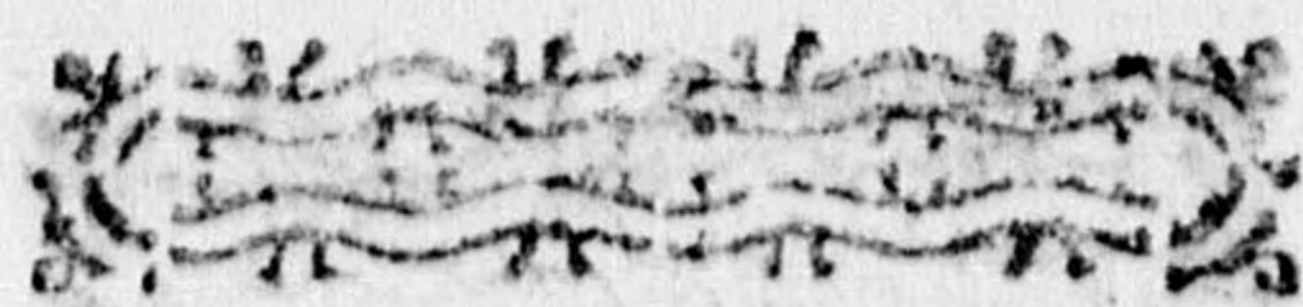
dig semmi nyugódalmat nem érzett: hanem most érzett volna. 17.) Mert a' Török' ki-verettetésétől fogva egész mostanságig, tsak a' régi julsainak vissza szerzésében fáradozott, és költött; hasznot pedig mind eddig keveset vehetett. 18.) Mert ennek Fő Elöljárója a' Generális, az Ország Gyűlésében mindenkor a' fel-szentelt Püspökök után való helyvel tiszteltetett a' jó Hazától, a' mint egyfzersmind voksal-is. 19.) Mert többnyire minden Vármegyék kívánnják ennek vissza állittatását; a' Hivek pedig alig várják 's a' t. 20.) Mert mindenekben olly erős julsal, okkal, és móddal bir, mint akármelly Fő Rend, és Nemes Nemzet.

A' mi az ellen-vetésekert illeti: A' többek között 1. azt feleli, hogy ha talám valami hiba vólt, az, tsak egy két Tót, vagy Német Klástromban vólt. 2. hogy az Elöljárók' hatalmána' meg-rongálásából, és az Ifjuság' uj módi neveltetéséből fakadott.

Azután, ha valaki talám azt mondaná, hogy magok a' Tagok sem kívánkoznak vissza; azt feleli: hogy ez, közönségesen távúl vagy on az igazságtól, és ezt meg-is mutattya; mindazáltal azt igéri, hogy a' vissza kívánkozó Rész esedezni fog a' Fő Páztornál, hogy a' kinek kedve nints, el-maradhasson. — Továbbá, ha talám az vettetik ellen: hogy a' Jóltság szükséges az Oskolákra, vagy Parokiákra; először azt feleli: hogy az Oskolák Fundusa már állott, e' Szerzet' veszte előtt is; mindazáltal, hogy a' feleséges Professzorok által el ne fogyasztafson, ajánlja magát az Ifjuság' tanítására maga költségén, valahol tsak lehet. Másodszor, hogy a' Parokiák' Fundusa az uj Systemával hozatott-bé, és azért reménység vagy on, hogy annak el-múlásával ez-is el-múlik: ugyan tsak ajánlja magát, hogy minden Jóltságaiban tulajdon Tagjai által visel gondot a' Hivekre; vagy bizonyára elegendő jövedelmet rendel, és mindenütt Templomot, Plébánia - Házat készít; mellyett ha a' többi Egyházi és Világi Uraságok - is (a' mint lehet reményleni) meg-tselekesznek: semmi szükség nem lézen a' Religio Fundusára 's a' t.

Az Auszriai Dalmátziából 22. Jan. — A' mi Széleinken a' Sergek szolgatmatoson mustráltatnak, és a' hibás emberek helyei szolgálatra valókkal töl-
tetnek és foldoztatnak. — A' mi szomszédjaink a' Velentzeiek nevetnek bennünket, midön mi közel lévő békefiségről beszéllünk előttük, és azt állitják, hogy egy közönséges *Europai* háboru elkerülhetetlen volna. Mi tökéllatesen észre vettük, hogy *Skutari Mahumed Basa* kemény hadi-készületeket té-
szzen, még pedig a' Keresztényekkel, és az Albániai-
ak nem külömben. — *Bagnoreai Páter Erasmus*, egy Franciskánus a' Skutari Basának első Ministe-
re, és leg meg hittebb Tanáts-adója. Ezt egy igen okos embernek mondják lenni, a' ki igen okosan tudja ezen vad kant a' maga tüzében-is igazgatni, — de azonban sokat-is kéntelenittetik szenvedni, a' minthogy nem régiben-is ötven páltzákat számlálta-
ta *Mahumed* a' szegény Erasmusnak az ülepére, melynek következendő okát mondják: A' Basa engedelmével ezen eset előtt nem sokkal el ment vala Erasmus Velentzébe mulattságra, és a' maga Principálisának egy igen szép tükört vitt innen ajándék-
ba, ezt a' Basa azonnal két leg-szebb ágyasai kö-
züll valamellyiknek szánta, és P. Erásmusra bizta, hogy akármellyiknek adja által az ő Nevében. A' szegény jó lelkü Erasmus által is adta egyiknek, melyen a' másik meg-boszonkodván, a' Basa előtt Erasmust olly fekete szinekkal tudta le-festeni, hogy ötöt véletlen a' bankra fekteték, és 50 páltza ülést számlálának rajta. — Páter Erasmus külömben igen szerentsés Doktora-is ezen Basának, a' ki néhány izben

izben meg-gyógyította a' Basát. — *Rigóban* már mind a' Spanyolnak, mind a' Muszkának Consulai vagynak. — A' Török Követ már meg-érkezett Berlinben, ezt G. *Reder* követte egész Berlinig, és tiz gálába öltözött katonák, kik mezitelen kardal mennek vala szekere körül. Vitt magával három ládát, drágaságokkal meg-rakva, és 3 mázsa igen jó dohányt; ezek a' Brün felől való harminzadon lepetsételtettek, mely néki nem igen jó ízűen esett. — Dántzibólazt írják: Mi még is az elébbeni kétségek között úszkálunk,) és látjuk, hogy a' körülöttünk lévő Pruszszus Sergek minden nap nevednek. Tsak a' Török háborunak ki-menetele tehet bennünket bizonyosokká a' magunk állapotunk felől. Ha igaz léssen az a' mint beszélik, hogy a' Pruszszusnak Törvényt szabó hangja alább fog szállittatni, így minékünk sokkal boldogabb ki-nézéseink lehetnek; mert az Orosz Udvar már is kegyelmesen felelt minékünk, és így Auszriától is segítséget remélhetünk. — A' Lengyel közönséges Társaság el-ájult, magán sem tud segíteni — ezen segítséghez tehát nem bizhatunk, mert ez külömben Pruszszus mu'sikán kéntelenítettik tántzolni. — Orosz Vezér Gr. *Soltikov* Pétersburgból Rigába vára ott, hogy a' Lissland, Esland és Fejér Orosz-országi sergeket rendbe szedje. — — Azt mondják, hogy az Orosz Tsászárné 400 ezer Rubelen vett H. *Potemkinnek* egy ujjonnan épült Hertzegi Palotát Pétersburgban.